

แนวทางการดำเนินงาน กรมส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙

กรมส่งเสริมการเกษตร
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

แนวทางการขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตร ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๙

การดำเนินงานส่งเสริมการเกษตรในปี ๒๕๖๙ จะเป็นอีกหนึ่งก้าวสำคัญของกรมส่งเสริมการเกษตร บนรากฐานการทำงานที่ได้ร่วมกันวางไว้ในช่วงที่ผ่านมา สิ่งที่กรมส่งเสริมการเกษตร “จะ去做” ไม่ใช่เพียงโครงการหรือกิจกรรมเท่านั้น แต่คือแนวคิด วิธีการทำงาน และการปรับบทบาทของนักส่งเสริมการเกษตร พลังของนักส่งเสริมฯ ที่พร้อมเดินหน้ายกระดับเกษตรกรและระบบการผลิตสู่ความยั่งยืน โดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัล นวัตกรรม และเครือข่ายความร่วมมือ เราจะร่วมกันสร้างอนาคตการเกษตรไทยที่เข้มแข็ง ยั่งยืน และทันสมัยไปด้วยกัน

หลักการ

๑. สานต่องานเดิมที่ได้วางรากฐานไว้ดีแล้ว ขับเคลื่อนอย่างต่อเนื่องให้เกิดผลสำเร็จ
๒. เพิ่มเติมประเด็นที่ต้องให้ความสำคัญ และสื่อสารสร้างความเข้าใจร่วมกันทั่วทั้งองค์กร
๓. มุ่งปรับเปลี่ยนภาคการเกษตรให้ทันสมัย ก้าวสู่เกษตรมูลค่าสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (High Value & Low Carbon Agriculture)
๔. ปรับบทบาทนักส่งเสริมการเกษตรจากการถ่ายทอดความรู้ เป็นการให้บริการเพื่อแก้ไขปัญหาและหาทางออก หรือ “Service Solution” เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพงานส่งเสริมการเกษตรและพัฒนาอาชีพให้แก่เกษตรกร

ผลลัพธ์ที่คาดหวัง

ด้านสิ่งแวดล้อม	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านเทคโนโลยี
๑. ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ๒. ลดการเผาในพื้นที่เกษตร ๓. การจัดการทรัพยากรอย่างยั่งยืน ๔. เพิ่มความปลอดภัยด้านอาหาร	๑. ลดต้นทุนการผลิต ๒. เพิ่มผลผลิตต่อไร่ และพัฒนาคุณภาพผลผลิต ๓. เพิ่มอำนาจต่อรองของเกษตรกร ๔. สร้างคลัสเตอร์สินค้าเกษตรชุมชน	๑. ระบบบริหารจัดการทันสมัย ๒. การตัดสินใจเชิงนโยบายที่แม่นยำ ๓. บุคลากรมีศักยภาพสูงขึ้น ๔. เกษตรกรเข้าถึงข้อมูลรวดเร็ว

แนวทางการดำเนินงาน

๑. ดำเนินการตาม ๕ แนวทางเดิมตามที่ได้ชี้แจงทำความเข้าใจร่วมกัน (๒๒ - ๒๓ กันยายน ๒๕๖๘)

๑.๑ ส่งเสริมระบบเกษตรที่เท่าทันสภาพภูมิอากาศ

สภาพภูมิอากาศที่ผันผวนส่งผลกระทบต่อเกษตรกร ทำให้เกิดความเสียหายจากภัยแล้ง น้ำท่วม และความแปรปรวนของฤดูกาล ส่งผลให้ผลผลิตลดลงและต้นทุนการผลิตสูงขึ้น เกษตรกรต้องได้รับการถ่ายทอดองค์ความรู้ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการปรับตัวและสร้างความมั่นคงทางอาชีพอย่างยั่งยืน เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่สำคัญ ได้แก่ Climate Smart Agriculture เกษตรไม่เผา 3R และระบบเตือนภัยดิจิทัล รวมถึงการขับเคลื่อนการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านพืชเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ พ.ศ. ๒๕๖๘ - ๒๕๗๐ กรมส่งเสริมการเกษตร

๑.๒ ป้องกันและควบคุมโรคและแมลงศัตรูพืช

โรคและแมลงศัตรูพืชส่งผลกระทบต่อปริมาณและคุณภาพผลผลิต ทำให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจอย่างมหาศาล และยังเป็นอุปสรรคต่อการส่งออกสินค้าเกษตรที่ต้องผ่านมาตรฐานความปลอดภัยอาหาร แนวทางการดำเนินงานประกอบด้วย การจัดทำฐานข้อมูลโรคและแมลงศัตรูพืชบนแพลตฟอร์มดิจิทัล พัฒนาระบบพยากรณ์และแจ้งเตือนล่วงหน้า ส่งเสริมการใช้ชีวภัณฑ์และวิธีควบคุมแบบผสมผสาน (IPM) และจัดตั้งชุดปฏิบัติการเร่งด่วน

๑.๓ สร้างความเข้มแข็งเครือข่ายทางการเกษตร

ดำเนินการโดยพัฒนาเครือข่ายเกษตรกรและวิสาหกิจชุมชนให้มีความเข้มแข็งด้านการผลิต แปรรูป และการตลาด ส่งเสริมการเชื่อมโยงเครือข่ายกับหน่วยงานรัฐ เอกชน มหาวิทยาลัย และสถาบันวิจัย และส่งเสริม การเข้าถึงแหล่งทุนและเครื่องมือดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการประกอบอาชีพ มุ่งเน้นสานพลัง ๘ เครือข่าย (แปลงใหญ่ ศพก. SF YSF อาสาสมัครเกษตรกรหมู่บ้าน (อกม.) ศจช. ศตปช. และวิสาหกิจชุมชน) สร้างกลุ่มคลัสเตอร์ การผลิต การตลาดสินค้าเกษตรชุมชน และโครงข่ายคุ้มครองทางสังคม (Social Safety Net) เพื่อให้ ความช่วยเหลือบรรเทาแก่เกษตรกรที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคม

๑.๔ การให้บริการตามพระราชบัญญัติ

พระราชบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ (๑) พระราชบัญญัติส่งเสริมวิสาหกิจชุมชน ดำเนินการโดยสนับสนุน ด้านกฎหมาย การบริหารจัดการ และการตลาด เพื่อให้วิสาหกิจชุมชนมีระบบการจัดการที่เข้มแข็งและโปร่งใส และ (๒) คณะกรรมการพัฒนาและบริหารจัดการผลไม้ ใช้กลไก Fruit Board รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์สถานการณ์ และเสนอมาตรการเชิงนโยบายเพื่อลดปัญหาผลผลิตล้นตลาดและราคาตกต่ำ

๑.๕ พัฒนางานอำนวยการเพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจ

ปรับปรุงระบบบริหารจัดการและการใช้เทคโนโลยีช่วยยกระดับประสิทธิภาพงานส่งเสริมการเกษตร มุ่งเน้นการเสริมสร้างระบบการบริหารจัดการภายในองค์กรให้มีความทันสมัย โปร่งใส และมีประสิทธิภาพ โดย (๑) ยกระดับบริการดิจิทัล : พัฒนาระบบ Smart Farm และ e-Commerce เกษตร เชื่อมเกษตรกรกับตลาดสมัยใหม่ (๒) พัฒนาบุคลากร : Reskill/Upskill ด้าน Digital Extension และ Data Analytics (๓) เทคโนโลยีการตัดสินใจ : ใช้ Dashboard, GIS และ AI วิเคราะห์ข้อมูลและสนับสนุนการตัดสินใจเชิงนโยบาย (๔) บูรณาการความร่วมมือ : เสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากและความมั่นคงทางอาหารร่วมกับทุกภาคส่วน

หมายเหตุ : รายละเอียดเพิ่มเติม ตามแผนปฏิบัติการเร่งรัด ๑๑ เป้าหมาย กรมส่งเสริมการเกษตร ตามที่แนบ

๒. ประเด็นเพิ่มเติมที่ต้องให้ความสำคัญและสร้างความเข้าใจร่วมกัน

๒.๑ ปรับระบบการทำงานเชิงพื้นที่ ให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางอย่างแท้จริง

กรมส่งเสริมการเกษตรปรับบทบาทจากการส่งการส่วนกลาง สู่การฟังเสียงพื้นที่ ออกแบบ การส่งเสริมที่สอดคล้องกับบริบทจริงและทันสมัย จัดทำแผนพัฒนาการเกษตรเชิงพื้นที่ ครอบคลุมกรอบการพัฒนา ทั้งในมิติพื้นที่ - คน - สินค้า ระดมทรัพยากรจากทุกภาคส่วนเพื่อขับเคลื่อนการพัฒนา และวัดผลสำเร็จที่ชัดเจน ได้ในระดับพื้นที่ รวมทั้งปรับบทบาทนักส่งเสริมฯ สู่การสร้าง “Service Solution” แนวทางนี้จะยังคงเป็นหัวใจสำคัญ เพื่อให้เกิดการพัฒนาแบบบูรณาการและเข้าถึงเกษตรกรอย่างแท้จริง

๒.๒ การสร้างความร่วมมือและขยายเครือข่ายการพัฒนา

ความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน สถาบันการศึกษา สถาบันการเงิน สื่อ และเครือข่าย เกษตรกร จะเป็นพลังขับเคลื่อนงานส่งเสริมการเกษตรในทุกกระดับ การทำงานแบบ “ร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมรับ ผลประโยชน์” เป็นฐานที่แข็งแกร่งในการต่อยอดสู่ความยั่งยืน

๒.๓ การยกระดับคุณภาพและมูลค่าสินค้าเกษตร

ยกระดับจากการผลิตเชิงปริมาณ สู่การผลิตที่เน้นคุณภาพ มาตรฐาน และความปลอดภัยตลอดห่วงโซ่ อุปทาน ยึดหลัก “ตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้” ควบคู่กับการผลิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เพื่อก้าวสู่ เกษตรมูลค่าสูงและเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (High Value & Low Carbon Agriculture) ซึ่งจะช่วยให้เกษตรกร มีรายได้ที่มั่นคง และภาคการเกษตรสามารถแข่งขันได้ในระยะยาว

๒.๔ เทคโนโลยีและนวัตกรรม เพื่อการตัดสินใจที่แม่นยำ

การนำเทคโนโลยีดิจิทัล ข้อมูล และนวัตกรรมมาเป็นเครื่องมือสนับสนุนทั้งเกษตรกรและเจ้าหน้าที่ จะถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การส่งเสริมการเกษตรก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของโลก รวมทั้งการพัฒนา Data Center เพื่อบูรณาการข้อมูลจากทุกพื้นที่และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เชื่อมโยงข้อมูลทะเบียนเกษตรกร เข้ากับสิทธิประโยชน์และบริการจากภาครัฐ ดำเนินการให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และโปร่งใส

๒.๕ การเพิ่มศักยภาพบุคลากร สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เข้มแข็ง และเครือข่ายการเรียนรู้

การลงทุนกับการพัฒนาศักยภาพบุคลากร การสร้างผู้นำในทุกกระดับ และวัฒนธรรมการทำงานที่เปิดกว้าง เรียนรู้ และทำงานเป็นทีม จะเป็นรากฐานสำคัญของการขับเคลื่อนองค์กรในปีต่อไป

๒.๖ สร้างการรับรู้องค์กรที่ดีสู่สาธารณะ

กรมส่งเสริมการเกษตร ส่งเสริมการเป็นองค์กรที่ดี มีคุณธรรม ให้บริการแก่เกษตรกรเพื่อพัฒนาอาชีพ การเกษตร สนับสนุนการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วและครบถ้วน สร้างความเชื่อมั่นให้แก่เกษตรกร และสามารถเป็นที่พึ่งได้ รวมทั้งจัดให้มีเวทีเผยแพร่ผลงานเด่นและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การขยายผล และพัฒนาระดับให้ก้าวหน้ายิ่งขึ้น

ท้ายสุดนี้ กรมส่งเสริมการเกษตรพร้อมเดินหน้าต่อด้วยความเชื่อมั่นว่า สิ่งที่ได้เริ่มต้นไว้ จะได้รับการสานต่อ สิ่งที่ได้เรียนรู้ จะถูกพัฒนาให้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่องและสื่อสารสร้างความเข้าใจ ร่วมกันทั่วทั้งองค์กร พลังของนักส่งเสริมฯ สามารถสร้างการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ได้ และสิ่งที่เราทำทั้งหมด จะมุ่งสู่เป้าหมายเดียวกัน คือ “เกษตรกรมีความเข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี และมีรายได้เพิ่มขึ้น”